

2021 EEN BIJZONDER JAAR, EN DAT WAS HET!

Veel gebeurd, zowel in als buiten het Museum van Zuilen

Maar omkijken doen we hier niet. We gaan vooruitkijken. – Hoewel, terwijl ik dit schrijf realiseer ik me dat het wel een vreemde uitspraak is voor een museumdirecteur. Maar wie terug wil kijken naar onze activiteiten in het afgelopen jaar, verwijs ik graag naar de site www.MuseumvanZuilen.nl. Daar staat de informatie over het afgelopen jaar keurig in omschreven.

MAAR VOORUITKIJKEN VALT NOG NIET MEE. Vooralsnog zitten we opgescheept met de maatregelen dat we in ieder geval tot en met 14 januari de deur op slot hebben. Jammer! We waren net weer op dreef, en niet onbelangrijk, het brengen van stukken ter uitbreiding van de collectie kwam weer op gang! Dat wordt weer afwachten.

Ook jammer is het voor het team **gastheren** dat, net lekker ingewerkt, ook weer in de wacht staat totdat we u weer mogen verwelkomen.

Toch kijken we **vooruit**. Binnenkort (hopelijk al in januari) starten we met de volgende wervingscampagne voor gastheren en -vrouwen!

We kijken vooruit naar de samenwerking met de studenten journalistiek, die in de aanloop naar onze tentoonstelling over **gastarbeiders** – en arbeidsmigranten – interviews gaan afnemen voor ons.

We kijken vooruit naar het moment dat we weer een fysieke **StraatReünie** mogen gaan organiseren. Op dit moment durven we nog geen planning van de te houden StraatReünies op de site te zetten. De volgorde, en welke straten er aan bod komen is wel bekend:

De laatste zoom-variant was gepland voor de huidige en oud-bewoners van de **Abraham Kuijperstraat**. Die is toen niet doorgedaan. Met die straat gaan we deze keer van start. Vervolgens gaan we (onder voorbehoud van wijzigingen) de volgende lijst afwerken:

11. Abraham Kuijperstraat
12. Marconistraat
13. De Muinck Keizerlaan
14. A.H.G. Fokkerstraat
15. Ampèrestraat
16. Adriaan Mulderstraat
17. Werner Helmichstraat
18. Minister de Visserstraat
19. Hubert Duyfhuisstraat
20. Hermannus Elconiusstraat
21. Sweder van Zuylenweg

Let wel, dit wordt dus de **volgorde** van de vernieuwde StraatReünies, maar vanwege de onzekerheden zijn er geen data bij vermeld. Zodra 'het' weer mag, gaat de eerstvolgende in de rij van start.

Ondertussen is gebleken dat er veel waardering was voor de vorige variant van de **Zuilense Nieuwsbode** waarin we een wandelingetje maakten door de Sweder van Zuylenweg.

We kregen van een oplettende lezer ook een correctie op die tekst. Genoemde slagerij Bosch was in 1940 nog niet gevestigd in de winkel op de hoek met de St.-Willibrordusstraat, dat was toen nog de heer W.J. van Rijn.

Toch is de geuite waardering de aanleiding om deze keer een soortgelijke wandeling te maken (ook weer alsof we rond 1940 door de straat lopen) en kijken wat er toen zoal te beleven viel. Dit keer het deel van de **Daalseweg** dat vanaf september 1949 de naam **Edisonstraat** kreeg.

Om teveel verwarring te voorkomen eerst even uitleg over die straatnaamwijziging. Een van de, zo niet de oudste, verbindingswegen over land van Utrecht, via Zuilen naar Amsterdam, was de Daals(ch)eweg. Deze weg ging in Utrecht van start als Daalsedijk en na de aanleg van de spoorlijn Utrecht-Amersfoort werd hij opgesplitst in eerste en tweede Daalsedijk.

Op het grondgebied van de gemeente Zuilen wordt de loop van de oorspronkelijke Daalseweg pas echt herkenbaar in de Johannes Uitenbogaertstraat. – het deel van de Daalseweg vanaf de Utrechtse watertoren tot aan de Cornelis Mertensstraat is vanwege de bebouwing niet meer herkenbaar.

De Daalseweg wordt eind jaren veertig van de vorige eeuw gedeels 'gekanaliseerd' door de aanleg van de Prins Bernhardlaan en de latere Burgemeester Norbruislaan.

Dat heeft ertoe geleid dat het toenmalige gemeentebestuur van Zuilen besloot het deel van de Daalseweg van de Sweder van Zuylenweg tot aan de F. Koolhovenstraat een andere naam te geven. Het werd toen Edisonstraat. Een en ander verklaart ook waarom in sommige advertenties de naam Daals(ch)eweg opduikt, terwijl we het over de Edisonstraat hebben.

Dat gemeld hebbende kunnen we nu aan de wandel.

Op de hoek van de Sweder van Zuylenweg staan we met onze neus naar Maarssen. Dan zagen we rechts meteen een van de bekendste winkeltjes van Zuilen: Tjepkema. 'Huishoudelijke artikelen en klein speelgoed', officieel een handel 'in galanterieën'. De winkel kende twee 'bijnamen': *Tjeppie* en *Wiepie*. De laatste genoot de voorkeur van de eigenaar, een samenvoeging van de voornamen Wies en Piet Tjepkema. Aan de overzijde verkocht C. van Mourik tabaksartikelen.

De heer C. van Mourik is maar wat trots op zijn nieuwe zaak! Een en ander wordt met reclame onder de aandacht van de cliënten gebracht. We zien in de etalage de aanbieding: Houten Pijpen vanaf 27 cent.

We lopen verder aan de oneven zijde. De volgende winkel zit op de hoek met de St.-Winfridusstraat: de melkwinkel van De Ruig, die nog met een hondenkar ventte. Later kwam in deze winkel de heer Stam.

Als we de St.-Winfridusstraat oversteken, zat op de andere hoek ook een winkeltje. In die winkel zat in 1938 nog een vestiging van de Coöperatie 'Oostenburg'. Hier werden *kruidenierswaren* verkocht. Daarna werd het een fietswinkel waarin Rinus Meeuwssen fietsen aan de man trachtte te brengen. In de *werkplaats* achter de winkel gaat hij (en zijn vrouw) koper slijpen en schuren. Daar krijgt je haar een heel bijzondere kleur van: mevrouw Meeuwssen heeft vaak met **groene** haren gelopen (en dat was toen nog lang geen model!).

Naast de fietswinkel zat op nummer 13 kapper Blienkendaal. Aan de overkant zat op nummer 18 Henny van ter Beek met haar kapsalon. Zij verhuisde naar de Amsterdamsestraatweg. Frappant is dat, voorbij de hoek met de St.-Bonifaciusstraat, zat op nummer 20a de kapsalon van Willy Joosten. Zij trouwde met de heer Jansen en verhuisde, eerst naar de St.-Bonifaciusstraat, maar later óók naar de Amsterdamsestraatweg, onder de naam 'Kapsalon Jansen-Joosten'.

Voor het pand op nummer 25 blijkt veel belangstelling. De eerst bekende winkelier is D.M. van Wijk die hier aardappelen, groenten en fruit verkocht. Hij stond in 1932 met een advertentie in de gemeentegids. In een advertentie uit 1934 werd op dit adres geadverteerd door F. Venema die hier schoenen aan de man bracht.

'Het is maar een weet, dat u voor uw schoenwerk het beste slaagt in 't Schoenenmagazijn F. Venema. Prima Kwaliteit. Goede Pasvorm. Lage Prijzen. Heerlijke warme pantoffels. Kaplaarzen enz. Komt U eens kijken? Daalscheweg 25.'

De eerste winkel van F. Venema was aan de Daalseweg 25 in Zuilen. Later wordt de zaak voortgezet door zoon Karel, die op deze foto nog naast zijn moeder staat. Karel gaat met de winkel verder in de Sweder van Zuylenweg.

Tijdens onze wandeling in 1939 zat hier *Van der Bildt* die brandstoffen verkoopt. Bij de verkoop van brandstoffen wordt over het algemeen bedoeld: kolen. Maar wel in een groot aantal variëteiten: 'Ook Uw adres voor Brandstoffen. Specialiteit in brechcokes en nootjes VI voor centrale verwarming.' Het was de winkel die de Zuilenezen onder de naam 'Limburgia' het best in hun geheugen hebben. Er kwam op deze hoogte aan de Edisonstraat lange tijd een van de weinige 'Zuilense' telefooncellen te staan.

Het is zo rond 1953. De 'Brandstoffenhandel Limburgia' (rechts), verzorgde de brandstoffen voor de kolenkachels en fornuizen in de buurt. Als de winter wat langer duurde dan de kolenvoorraad – thuis – groot was, werd je nog wel eens om een zakje kolen gestuurd.

Op nummer 27 zat in 1936 de Fa. De Graaf & Co. Hij kwam indien gewenst uw hele huis behangen en stofferen. Maar de Fa. De Graaf & Co. moest al gauw plaatsmaken: in 1937 kwam hier Van Berkel met zijn handel in sigaren en sigaretten. Op nummer 45 kwamen we bij *Van de Brink* die daar een kaashandel had. De Brabander schoenhandel adverteerde in 1935 in een programmabladd voor een optreden van de toneelgroep van de 'Katholieke Jonge Werkman' met als adres Daalseweg 49. Op nummer 51 kwamen we de aardappelhandel van Visser tegen. Op nummer 59 handelde Smitje in kruidenierswaren.

Aan de even zijde van **Edisonstraat** zat slager Bosch, maar hij had St.-Ludgerusstraat als postadres.

Aan de overzijde kwamen we bij het pand waar eerst De Zaankanter kruidenierswaren verkocht. Tijdens onze wandeling in 1939 werden hier de groenten verkocht door Schalij. Toen Schalij dit pand verliet, kwam P. Post uit de Hubert Duyfhuysstraat de groentehandel voortzetten. **Bakkerij Amsing** zat aan de even zijde van de Edisonstraat op de hoek bij de Ampèrestraat. Deze bakker had meerdere verkooppunten in Utrecht en Zuilen. De bakkerij stond in Utrecht, Helling 124. De vervoerder van de Helling naar de verschillende filialen was W. van Haarlem – dit bedrijf groeide uit tot het nog steeds bestaande Verhuisbedrijf Van Haarlem, in De Meern – en de bakfietsen voor Amsing werden gemaakt door W. van 't Hoog. – Wim van 't Hoog begon later een motorhandel in het filiaal van Amsing in de Hubert Duyfhuysstraat.

Bakkerij Amsing op de hoek Edisonstraat/Ampèrestraat. Het bord 'Hofleverancier' is gerenoveerd en wordt in 2022 onthuld.

De winkel van Amsing werd voortgezet door een filiaalhouder van de Lubro en het pand huisvest tegenwoordig garage **Van Angeren**. Op de andere hoek van de Ampèrestraat zat een winkel voor sigaren en sigaretten. De heer C. de Veer zwaaide hier samen met zijn twee zusters de aansteker. C. de Veer kwam in 1933 naar Zuilen 'waar hij veel sociaal werk verrichtte als lid van het rooms-katholieke Armenbestuur en St.-Vincentius'.

Er kwam weer een groentehandelaar in beeld: **Bertus van Keulen** had zich op nummer 77 gevestigd. Hij begon met een handkar, groeide naar een paard en wagen voor het uitventen van zijn waren en uiteindelijk had Van Keulen de beschikking over een bestelauto waarmee hij zijn klanten afging.

*Hier zien we Bertus van Keulen, keurig gekapt, jas netjes dichtgeknoopt en zijn wagen vol geladen. De jonge heer Van Keulen ging met de **handkar** door de straten van Zuilen om er zijn groenten aan de man te brengen. De zaak aan de Edisonstraat zal nog behoorlijk groeien: na een paard en wagen wordt de groentehandel zelfs met een bestelauto rondgereden. Van Keulen heeft van zijn harde (!) werken niet lang mogen genieten, hij stierf al op jonge leeftijd.*

Nummer 87 was het adres waar u terecht kon voor manufactures. Die werden te koop aangeboden door Gravendaal. Op nummer 89 kwamen we bij de kapsalon van de heer en mevrouw **Morsman**. Zij hebben vanaf 1936 de inwoners van **Zuilen** vermaakt met hun altijd vrolijke verhalen. De kapsalon werd druk bezocht. Dat komt voor een groot deel omdat de heren zich nog massaal lieten scheren bij de kapper. Een elektrisch scheerapparaat is nog niet in beeld en het scheren met het mes is voor veel mannen een karweitje waarvoor hun handen te grof zijn. Dus is een 'regelmatige' tocht naar de scheersalon heel gewoon.

Op de hoek met de Balderikstraat zat aan deze kant een melkwinkel. Op het moment van de wandeling verdiende hier de heer De Ruig als melkslijter zijn brood. Rond 1949 kwamen de heer en mevrouw van Schaick de melkhandel over-nemen. De melkboeren van toen werden dan wel als 'boeren' aangesproken, toch hadden zij een gedegen opleiding achter de rug. Een van de onderdelen waaruit die opleiding bestond, was het volgen van een cursus koeien melken. Gelukkig zijn daarvan nog foto's bewaard!

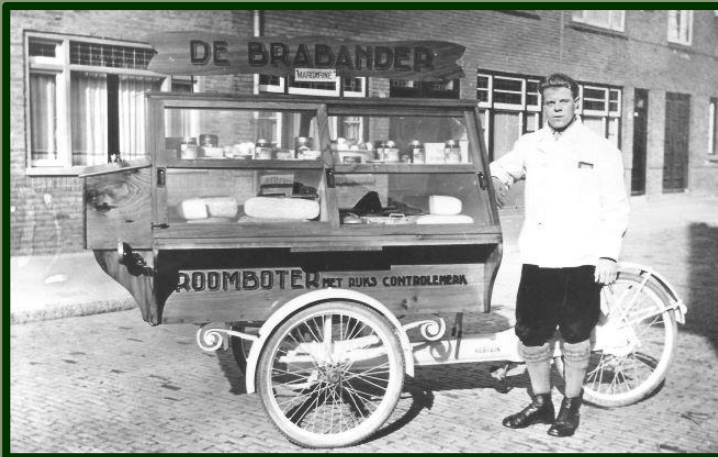

Als je melkboer wilde worden, was een onderdeel van je vakbekwaamheid de opleiding 'koemelken'. Hier ziet u Van Schaick (derde van links) de emmer vullen.

Aan de overkant, de even zijde, zat op de hoek van de Linnaeusstraat de winkel van drogist Mijnke. (Er is wat bijgebouwd nadat onze gids werd uitgegeven; het pand op deze hoek heeft in 2021 het huisnummer 118, terwijl het in de voor de wandeling gebruikte gids uit 1938 slechts nummer 48 is. Dat komt ook omdat de bis-nummers een doorlopend huisnummer kregen.)

Als we de Linnaeusstraat oversteken, kwamen we bij het pand waarin in 1932 de 'Friese Melkhandel' van S. Wiersma zat. Tijdens onze wandeling (1939) is het een kruidenierswinkel met de naam Zuilense Consumptie Handel, gedreven door C. Koes. Het is trouwens de laatste winkel die aan de even zijde van de Daalseweg wordt aangegeven. Dus vanaf dit punt beschrijf ik alleen de winkels aan de oneven zijde.

Aan de overkant van de winkel van De Ruig, woonde op nummer 95-bis tot 1936 de familie Kop. De heer C. Kop ventte met boter, kaas en eieren maar is eind jaren dertig een winkel aan de Amsterdamsestraatweg begonnen.

Menig ondernemer straalt minder ondernemerschap uit dan de man op deze foto. Hij is er helemaal klaar voor, de handel kan wat hem betreft van start. Dit is C. Kop, die door de straten van Zuilen trekt om zijn waren te venten. Hij kreeg in 1936 vergunning voor de handel in boter, kaas en eieren. Zijn ondernemerschap zorgt ervoor dat hij al een jaar later kon verhuizen van de bovenwoning aan de Daalseweg naar het winkelpand aan de Amsterdamsestraatweg nummer 531. De heer Kop toont u met trots zijn nieuwe bakfiets, vers in de lak.

Op nummer 107 kwamen we bij een winkelpandje waarvoor in 1934 nog werd geadverteerd.

Toen maakte men reclame voor 't Nachtegaaltje, sigaren en sigaretten. In een Nederlands-hervormde krant uit 1942 adverteert de heer I.A. van Ieperen op dit adres voor zijn schoenmakerij. Of zijn naaste collega, de heer van Kalken, die nu nog op nummer 113 zit dan nog aanwezig is, is onbekend.

J. v.d. Wiel, Edisonstraat 121, had 'iets nieuws voor Zuilen: nuttige geschenken z.a. Hang- en staande schemerlampen, fruitschalen wandborden rijwielonderdelen enz.'

Er zullen niet veel inwoners van Zuilen 'opveren' bij het zien van dit plaatje, omdat zij er een hun bekende slagerij in herkennen. Tenzij men zich realiseert dat men kijkt naar de heer en mevrouw Lamme. Toen in Mariëndaal zich ook een slagerij vestigde met de naam 'De Tijdgeest' veranderde de heer Lamme de naam van zijn winkel in 'Slagerij Lamme'. Op de hoek van de Daalseweg en de De Lessepsstraat ging men in 1932 in de deuropening van de zaak op de kiek.

In de woning op nummer 100 woonde de familie Van Ling. De heer Van Ling genoot grote bekendheid in Zuilen als 'de Bokkenboer'. Hij heeft verschillende bokkenwagens gemaakt en kreeg bij zijn pensionering bij Werkspoor van zijn collegae zelfs een bok cadeau!

De heer Van Ling van de **Daalseweg 100** staat wel erg trots op deze foto. Maar, dat mag ook wel, hij maakt hier zijn bijnaam waar: de Bokkenboer. Voor de deur van de woning ging de hele familie op de kiek, zelfs de bok lijkt er trots op om zo'n mooie bokkenwagen te mogen trekken.

Tot zover de (korte!) beschrijving van de Edisonstraat. Uiteraard is er veel meer over deze straat te vertellen (dat hebben we ook gedaan tijdens de vernieuwde StraatReünie vorig jaar).

In het Museum van Zuilen staat een PowerPoint op scherp van de Edisonstraat voor iedereen die méér wil weten. Welkom.... Maar vooralsnog pas vanaf 14 januari.

Het **MUSEUM VAN ZUILEN** is verhuisd naar de Schaverijstraat 13, op de eerste etage van de **WERKSPoorFABRIEK**. Een lift is aanwezig.

Organisatorisch is het voor ons heel fijn als u uw komst wilt aangeven. Dat doet u door te mailen naar info@museumvanzuilen.nl (bevestig uw bezoek) maar **telefonisch** kan ook: 06 20565655.

De toegang is gratis. Dit alles onder voorbehoud van eventueel nieuw opgelegde *maatregelen van de overheid!*

Kalender 2022

Hij is weer *mooi geworden!*
Met dank aan de donateurs!

Als blij van waardering krijgen ook dit jaar de Donateurs M, X en XL een unieke Zuilense kalender.

We bestellen beperkt, omdat de kalenders met een eigen ontwerp niet goedkoop zijn. Dit jaar zijn er enkele (10) stuks over. Op het bericht in de vorige *Zuilense Nieuwsbode* kwam al de vraag 'of de kalenders ook te koop zijn?' Deze tien gaan inderdaad de verkoop in. Ze zijn af te halen in het museum (gedurende de openingstijden) voor € 15,- per stuk.

Opsturen maakt het nog weer € 5,- duurder, maar dan kun je beter donateur worden voor € 50,- per jaar. Ook nog eens aantrekbaar van de belasting, want het Museum van Zuilen is een Culturele ANBI-instelling!

Nieuwe aanwinsten!

Eindelijk kwam de stroom weer op gang en toen moest de deur weer op slot. Wat jammer

nou toch. We kijken altijd uit naar uw komst, en naar de nieuwe *aanwinsten* die dan vaak mee komen. Soms een enkel verhaal, een andere keer een foto (of een plakboek vol!). Altijd spannend wat er nu weer naar binnen wandelt.

Zo kregen we twee prachtige

foto's van de 'Haarsnijder' in de De Lessepsstraat, echt heel bijzonder.

H. Berkhoudt met zijn 'leerjongen' voor het pand op de hoek De Lessepsstraat en de Franklinstraat.

Ook kregen we een plakboek vol met foto's en knipsels over de fabrieken van de firma Pannevis & Zoon. Geen Zuilens bedrijf maar wel passend in de geschiedenis van de grote industrieën in Utrecht, die ook een onderdeel vormen van de Verenigde Machine Fabrieken (V.M.F.).

Ook een mooie aanwinst werd op de valreep – vlak voor de huidige Corona-sluiting – gebracht: een map van Werkspoor met 14 originele bedrijfsfoto's van wagons die Werkspoor bouwde.

Nieuwe aanwinsten?

Maar... nu zijn we dus dicht en ligt de aanvoer weer stil. Toch doen we hier graag een beroep op u. We zijn druk met de voorbereidingen voor een **tentoonstelling over arbeidsmigranten en gastarbeiders** in Zuilen.

Dat begon natuurlijk al ruim een eeuw geleden: de vele Amsterdammers en Groningers die zich hier vestigden deden in enkele jaren tijds het inwonertal verviervoudigen. Uiteindelijk groeide Zuilen door deze industrieën naar ruim 26.000 inwoners op het moment van annexatie per 1 januari 1954.

Onze tentoonstelling gaat over de vele buitenlandse *werknemers* die emplooi vonden bij één van de beide fabrieken, Werkspoor en Demka.

Wat foto's betreft komen we al een heel eind. Maar een museum is natuurlijk juist gericht op 'dingen', artikelen die je niet in een album kunt plakken.

Vandaar deze **oproep**: heeft u (of kent u iemand die dat heeft) stukken voor de tentoonstelling in bruikleen of als schenking?

Niet alleen stukken van hier, bijvoorbeeld gemaakt op één van de *bedrijfsscholen*, maar juist ook die stukken van 'daar', het land van herkomst.

Een mooi voorbeeld kregen we al lang geleden van Philliberto Angelone. Hij werkte bij de *Demkafabrieken*. Hij bracht foto's van hemzelf, tijdens zijn werk in de steengroeve bij Napels, zijn fiets, die hij kocht van zijn eerste loon, (dat kun je dus nog allemaal inplakken, dus...) maar het 'stuk' dat hij bracht was wel bijzonder: zijn 'dolk'. (In de jaren zestig was een dolk of stiletto bijna synoniem aan Spanjaard of Italiaan.)

Het leukst was wel de uitspraak toen hij de dolk overhandigde: 'Bloed zit er nog aan!'.